

2. september 2022

Sprede femti- og sekstitalstallsminner fra Slemdal skole

Noen minner fra skoletiden på Slemdal, om å hoppe over en klasse og inn i en ny verden, om skumle gutter og om skumle lærere. Og om det skumle som ikke ble så skummelt likevel.

Skummelt å hoppe over en klasse

Alt som er skummelt når man er liten, blir verre når man er mindre enn alle de andre i klassen. Det opplevde jeg, fordi mor, far og frøken - og overlærer - bestemte at jeg var altfor flink. Jeg ble derfor sparket ut av 2. klasse, og landet i 3. klasse. Det var på Slemdal skole tidlig på vinteren 1959. Det var ingen belønning syntes jeg, det var det nok heller ikke ment som. Jeg gruet meg. Å hoppe over en klasse er nemlig ingen spøk. Jeg var et hode kortere og et år yngre enn de andre.

Jeg var nettopp kommet hjem til Norge etter å ha bodd i Grekenland, som vi sa den gangen. Der hadde jeg gått på amerikansk skole. Jeg hadde tjuvstartet, det var derfor jeg kunne lese og skrive og var så «flink». Dessverre hadde jeg ikke lært gresk, og engelsken hadde jeg nok begynt å glemme litt. Ryktet sa imidlertid at vidunderbarnet kunne både engelsk og gresk. Jeg måtte naturligvis sørge for at mor lærte meg noen greske ord, for å imponere.

Heldigvis var det bare jenter i den nye klassen, jeg slapp å begynne i blandingsklassen. Og frøken Seyffarth smilte, var snill og vennlig. Hun virket like grei som fru Haanes, som jeg var så lei meg for å miste. Den nye klassen viste seg dessuten å ikke være det minste skummel. Alle ville snakke med meg, og jeg ble invitert hjem, til hus og livet mellom husene i en ny verden. At jeg hadde blårutete ransel mens alle de andres var rødrotete, var ingen hindring.

Inn i en ny verden

Jeg kom fra Voksenlia og tok «trikken» til skolen. Vi bodde nesten på landet, i nybygde villaer langs en grusvei, Måltrostveien som veistubben het den gangen. Den lå kloss oppi skogen og vi hentet post på postkontoret på trikkestasjonen, og vi fikk melk fra Fossum gård nede ved Bogstad. Den hentet vi melkespann i «Melkerøret» øverst i veien. Det var et stort betongrør som sto igjen fra utbyggingen i området. Også de andre veiene hadde navn som vitnet om nærhet til skogen; Røsslyngveien, Harestien, Lillevannsvaien.

I den nye klassen bodde de rundt Holmendammen, som ikke var et skogsvann. Her hadde de Stasjonsveien, Østre Holmensvingen, Tråkka og Holmendammen terrasse. Riktig nok minnet Binne- og Bjørneveien og Gaupefaret om skog og villmark. Men veiene var asfaltert, og her og der var det til og med fortau. De som bodde her tok ikke trikken, men bussen til byen. Det var spennende. Om vinteren hang de modigste bakpå bussen og skled langs den isete veien opp mot Gressbanen. Det var enda mer spennende.

I Måltrostveien drev vi ikke med sangleker, jeg visste ikke engang hva det var. Stor var min forbauselse og forskrekkelse da jeg kom i skolegården på Slemdal og så mange små jenter stå i rekke, og en enslig jente sto og hoppet opp og ned mens hun sang: «Nede i veien, i Sandakerveien gikk Kari og rusla for seg sjøl, da kom han Ola og spurte om 'få kyss'a og resten kan du tenke deg sjøl. For noen dager etter, så var han der igjen, og han skal hete Petter, som var så kjekk og pen, ja slik skal det være, ja slik skal det være til vi dør, om ikke før.» Jeg var så sjenert, turde ikke synge slik som de andre.

Jeg kan ikke huske at vi hoppet tau heller, i Måltrostveien. Kanskje kom det av at det var en grusvei med steiner som ødela slengbuen. I skolegården på Slemdal hoppet vi derimot over en lav sko. Det vil si, jentene hoppet, gutta ødela så godt de kunne. Vi klarte heldigvis stort sett å holde dem unna, og hoppet i vei. Inn fra rettsiden og vrangsidene, alene eller to sammen, i lang rekke gjennom buen. Og det mest avanserte av alt, dobbelt-bue. Å, det var morsomt, utrolig morsomt! Men to-ganger'n med tau alene, det greide jeg aldri - og greier det visst fortsatt ikke. Det er lenge siden jeg har prøvd.

Tostemt sang og skumle gutter

Det fineste møtet med den nye klassen, var å bli kastet inn å synge "Du lille bekk", som klassen hadde lært av frøken Isaksen. Tostemt. Det var så vakkert at jeg trodde aldri jeg hadde hørt noe så vakkert før. Det tok ikke lang tid før jeg lærte meg annenstemmen og hang med i det de andre i klassen allerede kunne. Sang i kor klasserommet var mye bedre enn solo i sanglekene i skolegården. Den annenstemmen kan jeg fortsatt.

Hvis det hadde vært blandingsklasse, vet jeg ikke hvordan det skulle gått. Guttene på skolen var skumlere enn skumlest, enda jeg hadde en bror hjemme som var nesten like stor som meg. Jeg lekte fryktløst med både ham og vennene hans i lille trygge Måltrostveien. På skolen var imidlertid guttene truende, verst var han som hadde gul lue og sto og ventet på meg når jeg skulle hjem. Han kastet snøball om vinteren, og dro meg i museflettene om sommeren. Det siste ble det en stopp for da jeg fikk lov til å klippe håret kort.

Heldigvis ble guttene mindre skremmende etterhvert. Da vi dro på leirskole vinteren 1963, på Den norske fjellskolen på Høvingen, kom de tettere på. I en uke var vi der, sammen med en gutteklasse fra Lambertseter skole. Det gikk så bra, og var så interessant og spennende at vi senere dro på ekspedisjon til Lambertseter for å treffe dem igjen. Det var også en ny verden, som vi dessverre ikke ble så kjent med.

Bursdager og fikse ideer

Bursdagsselskap var viktig, hva man spiste og hva man lekte likeså. Det skulle være pølse, bløtkake og sjokolade, og man skulle leke organiserte leker, komme til dekket bord og ikke hjelpe til med å rydde. Det skjønte ikke mor. Hun bestemte at i min bursdag skulle min livrett serveres - mais og vørterkake med geitost. Gjestene skulle lage maten og dekke på, og så skulle det være tegnelek. Pinlig. Jeg gikk motstrebende med på opplegget, torde ikke protestere kraftig, og led meg gjennom det. Siden har jeg fått høre fra de som var med hva de syntes – at det var kjempegøy og spesielt.

Mor hadde flere fikse idéer. Som at barn ikke skulle tvinges til å spise lutefisk, blodpudding eller å gå på danseskole. Etter en stund i den nye klassen fant jeg ut at alle gikk på danseskole i gymsalen om kvelden. Jeg fikk også lov å begynne, det var flere uker etter de andre. De var da nesten utlærte, mens jeg tråkket feil hele tiden. Jeg husker spesielt vals da læringen først besto i å tråkke grunntrinnene en og en rundt i en diger mølje. Jeg skilte meg naturligvis straks ut. Danselærerinnen fru Svae, som hadde blått hår, hadde nappet ut alle øyenbrynhårene og malt dem svart kastet seg straks over meg. Jeg fikk spesialundervisning, som besto av å bli slept rundt i salen til spott og spe. Og som om ikke det var nok, mor skjønte igjen lite. Hun trodde for eksempel at det var ekstra flott med hjemmesydd mørkeblå prikkete kjole av en silketøyrest til meg til avslutningsballet. Alle andre hadde rosa eller mørkeblå tyllkjoler. Gjett hvem som i siste liten ble 'syk' og ikke kunne gå på ballet.

Skumle lærere

Hvis vi hadde hatt overlærer Elisa Øgrey som klasseforstander, vet jeg ikke hvordan det hadde gått. Hun var så skummel at vi nesten ikke torde se på henne. Vi hadde henne i skjønnskrift, og nåde den som sølte blekk. Vi skrev med penn og blekk, og pennesplitten måtte dessverre skiftes iblant. - Kan-jeg-værnill-å-få-en-ny-pennesplitt, sa vi. Nei-nei-nei-nei-nei, sa hun. - Måtte jeg få en pennesplitt, heter det. Samtidig forsøkte hun på sitt vis å oppmuntre hun oss. Vi klagde iblant over at noe var 'altfor vanskelig': "Du kan alt, uten å bite deg selv

i nesa", sa hun. Jeg tenkte i mitt stille sinn at man kan jo ikke bite seg selv i ryggen heller.

Den skumleste læreren husker jeg ikke om vi hadde i noe fag. Jeg visste nok best av alle hvordan hun var, for mor hadde hatt henne som lærer da hun selv gikk på privatskolen hun drev tidligere, Roll og Ihlen. Joda, hun kunne framstå som skummel, sa mor. Men hun var en god, lærer, en fantastisk historielærer. Det var hun også på Slemdal skole, vår frøken Ihlen. Når jeg tenker godt etter, tror jeg vi faktisk hadde henne i historie vi også. Enig med mor, hun var en god lærer, en inspirerende forteller.

Skolekjøkkenlærerinnen Tønnes Nielsen kunne bli forferdelig sint, og ble naturligvis kalt Tønna. Aller sintest ble hun en gang vi hadde klutekrig som del av oppvasken. Hun var ute et ærend, kom tilbake og fikk kluten i hodet da hun kom inn døra. Det ble ikke tatt så godt i mot. Men det var moro å lære å bake. Jeg ble ekspert på rullekake, som mor var elendig til å lage.

Ja, skolen var full av lærere som vi fryktet ganske mye, slik jeg husker det. Eller var jeg kanskje spesielt engstelig? Jeg tror nok at vi nesten ikke så på dem som mennesker, en del av dem. Og slett ikke som personligheter eller som kvinnelige pionerer, eller hva det nå var de faktisk også var. Siden har jeg funnet ut mye mer. Som at noen av dem hadde vært aktive i fagforeninger, streikeledere, aktive i motstandsarbeid under annen verdenskrig. Og jamen husker jeg en del om gode, hyggelige, snille lærere også, når jeg tenker godt etter.

Jenteklassen, 6 B, med en blid frøken Seyffarth i midten, høsten 1962

